

Mrozewki's ontwikkeling is de toenemende capaciteit van zijn vrij-creatieve verbeelding, een stijgen uit de gebondenheid aan eigen ruimte en tijd. De eerste litteraire stof was Rainer Maria Rilke: Die Aufzeichnungen des Malte Laurids Brigge, zijn laatste sneden zijn grandioos-gecomponeerde Perceval-verbeeldingen (naar Chretien de Troyes en Wolfram von Eschenbach, niet het Wagneriaansche distillaat, door Rodin een slecht opgedragen mis gequalificeerd) uit de bronnen van Arthur-sage en Graal-legende, met de rijke mogelijkheden der mystieke schemeringen van de oorsprongen, van de onbepaaldheid en onbegrensdeheid der verbeeldingsruimte, waardoor zij voller gevuld en heviger geladen kon worden. Expansie. De van elke realiteit bevrijde scheppingslust eischt een vergroting en verruiming der voordien gewonnen middelen en verbruikt ze. Dat deze Parsifal-blokken mogelijk werden, is na de reeksen bij Cervantes, Villon en Marcel Schwob begrijpelijk; de praal, weelde en statie van deze optooveringen der Middeleeuwen heeft niettemin iets van wonder en toover. Zij geven rijkelijk veel te zien, niet alleen als „illustratie" ook als somptueus snede-aspect, zoodat het lezen van een dezer bladen geest en zinnen verzadigt als maakten zij een tooneel-vertooning door in een, den tijd samenballenden vorm van concentratie, die van de gebondenheid der techniek. Reeds waren de reeksen bij Cervantes' Don Quixote en Villon's *Le grand testament et le petit* belangrijke realisaties van litteraire levenswerelden — Villon het vitaalst en uitbundigst — bracht de kleinere serie bij Schwob's *Le roi au masque d'or* de verrijking met barokachtige contrasten en vorm-elementen, maar zoowel het zinnelijk-zichtbare aspect als het onzinnelijke bewegings-spel van geestelijke en psychische krachten van de Parsifal-serie zijn gesublimeerd. Een onpersoonlijke stijl van graveeren die zich als de verschijningsvorm van een oudheid in het heden voordoet, niet meer als kenmerk van een individu. Het is alsof deze platen het werk zijn van een Middeleeuwer, maar een Middeleeuwer die ver van zijn eigen tijd, daarboven uit gestegen, hem gadeslaat als een spel van mystieke krachten in een phantastiek-reëele vormen-wereld.

Het oeuvre in zijn geheel overschouwd heeft in de reeksen Don Quixote en Parsifal hoogten van transcendentaal gerichte verbeeldingskracht. De Cervantes-reeks opent twee werkelijkheids-werelden, die waarin de ridder voor ons leeft — met den prachtig-boertig volkschen Sancho als lachspiegelende figuur-functie — en die waarin hij-zelf ageert, heerlijk en met verheerlijkte oogen, in het wonder van zijn avontuurlijke verbeelding. Dit dubbele spel heeft de conceptie van de serie in haar geheel zoo goed als de compositie der individueele sneden bepaald. Waar zij uittrekken is de ridder een droevig-armzalige figuur, scharminkelig op het scharminkel van zijn knol, zijn page een schooierige boer op zijn domestieke ezel, twee schaduwverschijningen als fantomen tegen een nog lichte avondlucht, door hun rechte schaduwen op aarde gevolgd. Maar waar Don Quixote leest is zijn stoel